

การจัดทำบัญชีสำหรับเกษตรกรที่มีอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหม

★ บัญชีรับ - จ่ายในครัวเรือน

★ บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ

สมุดบัญชีรับ - จ่ายในครัวเรือน

ใช้บันทึกรายรับหรือรายจ่ายที่เกิดขึ้น ทั้งในครัวเรือนและการประกอบอาชีพ

วิธีลงวัน เดือน ปี

- ❶ ช่อง “ วัน เดือน ปี ”
เขียนวันที่ เดือน ปี พ.ศ. ที่มีรายการรับเงิน และรายการจ่ายเงิน

วิธีลงรายการ

- ❷ ช่อง “ รายการ ”
เขียนรายละเอียดของการรับเงิน และจ่ายเงินที่เกิดขึ้น

วิธีลงรายรับ

- ❸ ช่อง “ รายรับ ” แบ่งเป็น รายรับประกอบอาชีพ และรายรับอื่นๆ
- (1) “ ประกอบอาชีพ ” เขียนจำนวนเงินที่ได้รับ โดยเป็นเงินที่ได้จากการประกอบอาชีพ
เช่น ขายรังไหม ขายดักแด้ และขายเส้นไหม
 - (2) “ รายรับอื่นๆ ” เขียนจำนวนเงินที่ได้รับ โดยเป็นเงินที่ไม่ได้เกิดจากการประกอบอาชีพ
เช่น รับเงินค่าจ้าง รับเงินรางวัล รับเงินกู้ยืม ถอนเงินฝากสหกรณ์/
ธนาคาร เป็นต้น
 - (3) “ รวมรายรับ ” เขียนจำนวนเงินที่ได้รับทั้งสิ้น โดยรวมยอดเงินจากช่องที่ (1) และ (2)

แบบฟอร์ม

วัน เดือน ปี	รายการ	รายรับ		รวมรายรับ (รวม 1 ถึง 2) (3)
		ประกอบอาชีพ (1)	รายรับอื่นๆ (2)	
1	2		3	
ลงวัน เดือน ปี	ลงรายการ		ลงรายรับ	

วิธีลงรายจ่าย

- 4** ช่อง “รายจ่าย” แบ่งเป็น รายจ่ายประกอบอาชีพ และรายจ่ายในครัวเรือน
รายจ่ายประกอบอาชีพ

(4) “ค่าใช้จ่ายประกอบอาชีพ” เขียนจำนวนเงินที่จ่ายเป็น ค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ
เช่น ค่าเตรียมดิน ค่ากึ่งพันธุ์หม่อน ค่าปุ๋ย ค่าปูนขาว
ค่าไขไหม ดอกเบี้ยเงินกู้ เป็นต้น

(5) “ซื้อสินทรัพย์ถาวร” เขียนจำนวนเงินที่จ่าย เพื่อซื้อหรือสร้างเครื่องใช้ที่ใช้งานได้
หลายปีและมีราคาสูง รวมถึงลงทุนในการประกอบอาชีพ
เช่น ซื้อเครื่องพ่นยา สร้างโรงเลี้ยงไหม เป็นต้น

(6) – (14) เขียนจำนวนเงินที่จ่ายเป็น ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ตามประเภทรายจ่ายในครัวเรือนที่แยกไว้ โดยรายจ่ายในครัวเรือนจะเป็นรายจ่ายที่ไม่ได้เกิดจากการประกอบอาชีพ เช่น ค่าอาหาร ค่าของใช้ ค่าน้ำ/ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ ค่าน้ำมันรถ ให้เงินลูก ผักเงิน ชำระคืนเงินกู้ อื่นๆ เป็นต้น

(15) “รวมรายจ่าย” เขียนจำนวนเงินที่จ่ายทั้งสิ้น โดยรวมยอดเงินจากช่องที่ (4) ถึง (14)

[illegible]

ตัวอย่าง

เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหม มีรายการรับ – จ่ายเงิน ดังนี้

วันที่ 2 มิถุนายน 2551	กู้เงินมา	40,000	บาท
	จ่ายค่าเตรียมดิน	1,000	บาท
	จ่ายค่าอาหาร	300	บาท
วันที่ 10 มิถุนายน 2551	ซื้อกิ่งพันธุ์หม่อน	1,500	บาท
	ซื้อปุ๋ยอินทรีย์	6,000	บาท
	ซื้อปูนขาว	800	บาท
	ซื้อวัสดุการเกษตร	300	บาท
	จ่ายค่าอาหาร	400	บาท
	จ่ายค่าของใช้	500	บาท
	จ่ายค่าน้ำมันรถ	100	บาท
วันที่ 18 มิถุนายน 2551	ให้เงินลูกใช้	200	บาท
	ทำบุญงานศพ	100	บาท
วันที่ 24 มิถุนายน 2551	รับเงินค่าจ้างชุดบ่อปลา	1,500	บาท
	จ่ายค่าอาหาร	300	บาท
วันที่ 27 มิถุนายน 2551	ฝากสหกรณ์	25,000	บาท

วิธีรวมเงินในแต่ละเดือน

ทุกวันสิ้นเดือนให้รวมจำนวนเงินที่ได้รับ และจำนวนเงินที่จ่ายไปในแต่ละเดือน

เขียนยอดรวมจำนวนเงินแต่ละช่อง ไว้ในบรรทัด “รวมเดือน.....” และระบุชื่อเดือนไว้ด้วย
เทียบยอดรายรับกับรายจ่ายในแต่ละเดือน ก็จะทำให้ทราบว่ารายรับมากกว่าหรือน้อยกว่ารายจ่าย

การลงรายรับ - รายจ่าย และการรวมเงินแต่ละช่อง ทุกช่องของเดือนมิถุนายน 2551

วัน เดือน ปี	รายการ	รายรับ		รวมรายรับ (รวม 1 ถึง 2)	รายจ่าย											รวมรายจ่าย (รวม 4 ถึง 14)	
		ประกอบอาชีพ	รายรับอื่น ๆ		ประกอบอาชีพ		ในครัวเรือน										
					ค่าใช้จ่ายประกอบอาชีพ	ชื่อสินทรัพย์ถาวร	ค่าอาหาร	ค่าของใช้	ค่าน้ำ/ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์	ค่าน้ำมันรถ	ให้เงินลูก	ฝากเงิน	ชำระคืนเงินกู้		อื่น ๆ		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	
2 มิ.ย. 51	กู้เงินมา		40,000	40,000													
	จ่ายค่าเตรียมดิน				1,000											1,000	
	จ่ายค่าอาหาร						300									300	
10 มิ.ย. 51	ซื้อกิ่งพันธุ์หม่อน				1,500											1,500	
	ซื้อปุ๋ยอินทรีย์				6,000											6,000	
	ซื้อปูนขาว				800											800	
	ซื้อวัสดุการเกษตร				300											300	
	จ่ายค่าอาหาร						400									400	
	จ่ายค่าของใช้							500								500	
	จ่ายค่าน้ำมันรถ									100						100	
18 มิ.ย. 51	ให้เงินลูกใช้										200					200	
	ทำบุญงานศพ														100	100	
24 มิ.ย. 51	รับเงินค่าจ้างชุดบ่อปลา		1,500	1,500													
	จ่ายค่าอาหาร						300									300	
27 มิ.ย. 51	ฝากสหกรณ์											25,000				25,000	
	รวมเดือนมิถุนายน		41,500	41,500	9,600		1,000	500		100	200	25,000			100	36,500	

↑ ↓ 5 ↓ ลงยอดรวมเดือน

เงินสดคงเหลือยกมาจากเดือนก่อน.....บาท บวก รวมรายรับ 41,500 บาท หัก รวมรายจ่าย 36,500 บาท เงินสดคงเหลือยกไปเดือนหน้า 5,000 บาท
 รายรับ(สูง)/ต่ำ กว่ารายจ่าย เท่ากับ 5,000 บาท (รวมรายรับหักด้วยรายจ่าย)

จากตัวอย่าง เดือนมิถุนายน 2551

ไม่มีรายรับจากการประกอบอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหม มีรายรับอื่นๆ 41,500 บาท รวมรายรับทั้งสิ้น 41,500 บาท
มีรายจ่ายประกอบอาชีพเป็นค่าใช้จ่ายประกอบอาชีพ 9,600 บาท ไม่มีการซื้อสินทรัพย์ถาวร
และมีรายจ่ายในครัวเรือนเป็นค่าอาหาร 1,000 บาท ค่าของใช้ 500 บาท ค่าน้ำมันรถ 100 บาท
ให้เงินลูก 200 บาท ฝากเงิน 25,000 บาท และอื่น ๆ (ทำบุญ) 100 บาท รวมรายจ่ายทั้งสิ้น 36,500 บาท

ดังนั้น รายรับ สูงกว่า รายจ่าย 5,000 บาท ($41,500 - 36,500$)

สมุดต้นทุนประกอบอาชีพ

วิธีการลงต้นทุนประกอบอาชีพ

วิธีลงวัน เดือน ปี

- ① ช่อง “ วัน เดือน ปี ”
เขียนวันที่ เดือน ปี พ.ศ. ที่มีรายการรับเงิน และรายการจ่ายเงิน

วิธีลงรายการ

- ② ช่อง “ รายการ ”
เขียนรายละเอียดของการรับเงิน และจ่ายเงินที่เกิดขึ้นจากการประกอบอาชีพ

วิธีลงรายได้

- ③ ⑤ ⑦ ⑨ ช่อง “ รายได้ ” เป็นรายรับจากการประกอบอาชีพของแต่ละอาชีพที่ทำ

วิธีลงรายจ่าย

- ④ ⑥ ⑧ ⑩ ช่อง “ ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย ” เป็นรายจ่ายในการประกอบอาชีพแต่ละอาชีพที่ทำ
- ⑪ ช่อง “ ลงทุนในสินทรัพย์ถาวร ” เป็นรายจ่ายเพื่อซื้อ หรือสร้างเครื่องใช้ที่ใช้งานได้หลายปี และมีราคาสูง รวมถึงลงทุนในการประกอบอาชีพ เช่น ซื้อเครื่องพ่นยา สร้างโรงเลี้ยงไหม เป็นต้น

แบบฟอร์ม

ต้นทุนประกอบอาชีพ

วัน เดือน ปี	รายการ	อาชีพ.....		อาชีพ.....		อาชีพ.....		อาชีพ.....		ลงทุนใน สินทรัพย์ถาวร
		รายได้	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	รายได้	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	รายได้	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	รายได้	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)

การบันทึกต้นทุนประกอบอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหม

เกษตรกรต้องใช้ระยะเวลาปลูกต้นหม่อนประมาณ 12 เดือน จึงจะสามารถนำมาเลี้ยงตัวไหมได้ พื้นที่ปลูก 1 ไร่ ให้ผลิตผลใบหม่อนประมาณ 2,000 – 3,500 ก.ก. ขึ้นอยู่กับแต่ละสายพันธุ์ และต้นหม่อนสามารถให้ผลิตผลใบหม่อนได้นานถึง 20 ปี

ทั้งนี้ เกษตรกรต้องสร้างโรงเลี้ยงไหมและอุปกรณ์ ในการเลี้ยงไหม 1 รุ่น ใช้ระยะเวลา 27 วัน จะได้รังไหมประมาณ 50 – 60 ก.ก. ส่วนใหญ่เกษตรกรจะขายรังไหมให้ผู้รับซื้อในราคา ก.ก. ละ 100 – 110 บาท โดยไม่สาวเป็นเส้นไหม เนื่องจากต้องใช้ระยะเวลาในการรวบรวมเส้นไหมให้มีปริมาณมากพอที่จะขายได้ โดยเกษตรกรจะขายเส้นไหมได้เพียงปีละ 1 – 2 ครั้งในราคา ก.ก. ละ 700 – 1,400 บาท ขึ้นอยู่กับคุณภาพของเส้นไหม (รังไหม 7 ก.ก. ได้เส้นไหม 1 ก.ก.) และขายดักแด้ในราคา ก.ก. ละ 50 – 60 บาท (รังไหม 10 ก.ก. ได้ดักแด้ 6 ก.ก.)

ตัวอย่าง

เกษตรกรประกอบอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหมโดยขายรังไหม มีรายการรับ - จ่ายเงินจากการประกอบอาชีพ ดังนี้

วันที่ 2 มิถุนายน	2551	จ่ายค่าเตรียมดิน	1,000	บาท
วันที่ 10 มิถุนายน	2551	ซื้อกิ่งพันธุ์หม่อน	1,500	บาท
		ซื้อปุ๋ยอินทรีย์	6,000	บาท
		ซื้อปูนขาว	800	บาท
		ซื้อวัสดุการเกษตร	300	บาท
วันที่ 31 ธันวาคม	2551	คิดค่าแรงงานตนเอง	500	บาท
วันที่ 28 มกราคม	2552	ซื้อปุ๋ยอินทรีย์	3,000	บาท
วันที่ 20 พฤษภาคม	2552	สร้างโรงเลี้ยงไหมและอุปกรณ์ (คาดว่าจะใช้งานได้ 10 ปี)	36,000	บาท
วันที่ 2 มิถุนายน	2552	จ่ายดอกเบี้ยเงินกู้	2,400	บาท
วันที่ 1 กรกฎาคม	2552	ซื้อปุ๋ยอินทรีย์	2,200	บาท
		ซื้อปูนขาว	500	บาท
วันที่ 4 กรกฎาคม	2552	ซื้อไข่ไหม	350	บาท
วันที่ 1 สิงหาคม	2552	ขายรังไหม	5,700	บาท
วันที่ 9 สิงหาคม	2552	ซื้อไข่ไหม	350	บาท

วันที่ 5 กันยายน 2552	ขายรังไหม	5,900	บาท
	ซื้อปูนขาว	250	บาท
วันที่ 10 กันยายน 2552	ซื้อไข่ไหม	350	บาท
วันที่ 8 ตุลาคม 2552	ขายรังไหม	6,000	บาท
วันที่ 9 ตุลาคม 2552	ซื้อไข่ไหม	350	บาท
วันที่ 5 พฤศจิกายน 2552	ขายรังไหม	6,200	บาท
วันที่ 10 พฤศจิกายน 2552	ซื้อไข่ไหม	350	บาท
วันที่ 8 ธันวาคม 2552	ขายรังไหม	6,200	บาท
วันที่ 31 ธันวาคม 2552	คิดค่าแรงงานตนเอง	1,000	บาท

การลงรายรับ - รายจ่ายในการประกอบอาชีพ และการรวมเงินแต่ละช่อง

วัน เดือน ปี	รายการ	อาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหม		อาชีพ.....		อาชีพ.....		อาชีพ.....		ลงทุนใน สินทรัพย์ถาวร
		รายได้	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	รายได้	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	รายได้	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	รายได้	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
2 มี.ย. 51	จ่ายค่าเตรียมดิน		1,000							
10 มี.ย. 51	ซื้อกิ่งพันธุ์หม่อน		1,500							
	ซื้อปุ๋ยอินทรีย์		6,000							
	ซื้อปูนขาว		800							
	ซื้อวัสดุการเกษตร		300							
31 ธ.ค. 51	คิดค่าแรงงานตนเอง		500							
28 ม.ค. 52	ซื้อปุ๋ยอินทรีย์		3,000							
20 พ.ค. 52	สร้างโรงเลี้ยงไหมและอุปกรณ์									36,000
2 มี.ย. 52	จ่ายดอกเบี้ยเงินกู้		2,400							
1 ก.ค. 52	ซื้อปุ๋ยอินทรีย์		2,200							
	ซื้อปูนขาว		500							
4 ก.ค. 52	ซื้อไข่ไหม		350							
1 ส.ค. 52	ขายรังไหม	5,700								
9 ส.ค. 52	ซื้อไข่ไหม		350							
5 ก.ย. 52	ขายรังไหม	5,900								
	ซื้อปูนขาว		250							
10 ก.ย. 52	ซื้อไข่ไหม		350							
8 ต.ค. 52	ขายรังไหม	6,000								
9 ต.ค. 52	ซื้อไข่ไหม		350							
5 พ.ย. 52	ขายรังไหม	6,200								
10 พ.ย. 52	ซื้อไข่ไหม		350							
8 ธ.ค. 52	ขายรังไหม	6,200								
31 ธ.ค. 52	คิดค่าแรงงานตนเอง		1,000							
	รวม	30,000	21,200							36,000

วิธีการคิดกำไร - ขาดทุนจากการประกอบอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหมโดยชายรังไหม

การคิดกำไร — ขาดทุนจากการประกอบอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหมโดยชายรังไหม ให้นำยอดรวมรายได้ เปรียบเทียบกับ ยอดรวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย ดังนี้

รายได้

- ชายรังไหมบาท

หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย

- ค่าเตรียมดินบาท

- ค่ากิ่งพันธุ์หม่อนบาท

- ค่าปุ๋ยบาท

- ค่าปูนขาวบาท

- ค่าวัสดุการเกษตรบาท

- ค่าใช้ไหมบาท

-บาท

- ดอกเบี้ยเงินกู้บาท

- คิดค่าแรงงานตนเองบาท

- คิตรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยบาท

.....บาท

หัก ปัจจัยการผลิตคงเหลือ

.....บาท

.....บาท

กำไร (ขาดทุน) จากการประกอบอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหม

.....บาท

วิธีการคิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ย

สินทรัพย์ถาวรที่เกษตรกรซื้อ หรือสร้างขึ้น ซึ่งบันทึกไว้ในช่อง “ ลงทุนในสินทรัพย์ถาวร ” เกษตรกรต้องนำมาคิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อปีตามอายุการใช้งาน เพื่อนำไปรวมเป็นต้นทุนในการประกอบอาชีพ

วิธีการคิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อปี ให้นำ จำนวนเงินที่จ่ายซื้อสินทรัพย์ถาวร หารด้วย อายุการใช้งานของสินทรัพย์ถาวร นั้น

จากตัวอย่าง

เกษตรกรสร้างโรงเลี้ยงไหมและอุปกรณ์ เป็นเงิน 36,000 บาท คาดว่าโรงเลี้ยงไหมใช้งานได้ 10 ปี ใน 1 ปี โดยเฉลี่ยเลี้ยงไหมได้ 10 ครั้ง นับเป็น 10 รอบการผลิต ดังนั้น ระยะเวลา 10 ปี เลี้ยงไหมได้ 100 รอบการผลิต

$$\begin{aligned}
 \text{รายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อปี} &= \frac{36,000}{10} \text{ บาท} \\
 &= 3,600 \text{ บาท ต่อปี} \\
 \text{รายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต} &= \frac{3,600}{10} \text{ บาท} \\
 &= 360 \text{ บาท ต่อรอบการผลิต}
 \end{aligned}$$

ดังนั้น เกษตรกรต้องนำรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยรวมเป็นต้นทุนรอบการผลิตละ 360 บาท

จากตัวอย่าง ในปี 2552 เกษตรกรเลี้ยงไหม 5 รอบการผลิต คิดเป็นรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ย 1,800 บาท

จากตัวอย่าง

เกษตรกรคิดกำไร - ขาดทุนจากการประกอบอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหมโดยขายรังไหม ได้ดังนี้

รายได้		
- ขายรังไหม		30,000 บาท
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		
- ค่าเตรียมดิน	1,000 บาท	
- ค่ากิ่งพันธุ์หม่อน	1,500 บาท	
- ค่าปุ๋ยอินทรีย์	11,200 บาท	
- ค่าปูนขาว	1,550 บาท	
- ค่าวัสดุการเกษตร	300 บาท	
- ค่าใช้ไหม	1,750 บาท	
- ดอกเบี้ยเงินกู้	2,400 บาท	
- คิดค่าแรงงานตนเอง	1,500 บาท	
- คิตรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ย	<u>1,800 บาท</u>	<u>23,000 บาท</u>
กำไรจากการประกอบอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหม		<u>7,000 บาท</u>

สรุป เกษตรกรมีกำไรจากการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมโดยขายรังไหม 7,000 บาท และสามารถหากำไร — ขาดทุนจากการประกอบอาชีพนี้ในแต่ละปีได้ โดยใช้วิธีการเช่นเดียวกับตัวอย่างข้างต้น

ตัวอย่าง

เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหมโดยขายดักแด้และเส้นไหม มีรายการรับ – จ่ายเงินจากการประกอบอาชีพ ดังนี้

วันที่ 2 มิถุนายน	2551	จ่ายค่าเตรียมดิน	1,000	บาท
วันที่ 10 มิถุนายน	2551	ซื้อกิ่งพันธุ์หม่อน	1,500	บาท
		ซื้อปุ๋ยอินทรีย์	6,000	บาท
		ซื้อปูนขาว	800	บาท
		ซื้อวัสดุการเกษตร	300	บาท
วันที่ 31 ธันวาคม	2551	คิดค่าแรงงานตนเอง	500	บาท
วันที่ 28 มกราคม	2552	ซื้อปุ๋ยอินทรีย์	3,000	บาท
วันที่ 20 พฤษภาคม	2552	สร้างโรงเลี้ยงไหมและอุปกรณ์ (คาดว่าใช้งานได้ 10 ปี)	36,000	บาท
วันที่ 2 มิถุนายน	2552	จ่ายดอกเบี้ยเงินกู้	2,400	บาท
วันที่ 1 กรกฎาคม	2552	ซื้อปุ๋ยอินทรีย์	2,200	บาท
		ซื้อปูนขาว	500	บาท
		ซื้อหม้อต้มไหม	200	บาท
		ซื้อไม้และวัสดุทำเครื่องสาวไหมด้วยมือ	400	บาท

วันที่	4	กรกฎาคม	2552	ซื้อไข่ไหม	350	บาท
วันที่	3	สิงหาคม	2552	ขายดักแด้	1,700	บาท
วันที่	9	สิงหาคม	2552	ซื้อไข่ไหม	350	บาท
วันที่	6	กันยายน	2552	ขายดักแด้	1,800	บาท
				ซื้อปูนขาว	250	บาท
วันที่	10	กันยายน	2552	ซื้อไข่ไหม	350	บาท
วันที่	12	ตุลาคม	2552	ขายดักแด้	1,700	บาท
วันที่	15	ตุลาคม	2552	ซื้อไข่ไหม	350	บาท
วันที่	14	พฤศจิกายน	2552	ขายดักแด้	1,900	บาท
				ซื้อไข่ไหม	350	บาท
วันที่	15	ธันวาคม	2552	ขายดักแด้	2,000	บาท
วันที่	20	ธันวาคม	2552	ขายเส้นไหม	24,000	บาท
วันที่	31	ธันวาคม	2552	คิดค่าแรงงานตนเอง	3,000	บาท

การลงรายรับ - รายจ่ายในการประกอบอาชีพ และการรวมเงินแต่ละช่อง

วัน เดือน ปี (1)	รายการ (2)	อาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหม		อาชีพ.....		อาชีพ.....		อาชีพ.....		ลงทุนใน สินทรัพย์ถาวร (11)
		รายได้ (3)	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย (4)	รายได้ (5)	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย (6)	รายได้ (7)	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย (8)	รายได้ (9)	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย (10)	
2 มิ.ย. 51	จ่ายค่าเตรียมดิน		1,000							
10 มิ.ย. 51	ซื้อกิ่งพันธุ์หม่อน		1,500							
	ซื้อปุ๋ยอินทรีย์		6,000							
	ซื้อปูนขาว		800							
	ซื้อวัสดุการเกษตร		300							
31 ธ.ค. 51	คิดค่าแรงงานตนเอง		500							
28 ม.ค. 52	ซื้อปุ๋ยอินทรีย์		3,000							
20 พ.ค. 52	สร้างโรงเลี้ยงไหมและอุปกรณ์									36,000
2 มิ.ย. 52	จ่ายดอกเบี้ยเงินกู้		2,400							
1 ก.ค. 52	ซื้อปุ๋ยอินทรีย์		2,200							
	ซื้อปูนขาว		500							
	ซื้อหม้อต้มไหม		200							
	ซื้อไม้และวัสดุทำเครื่องสาวไหมด้วยมือ		400							
4 ก.ค. 52	ซื้อไขไหม		350							
3 ส.ค. 52	ขายดักแด้	1,700								
9 ส.ค. 52	ซื้อไขไหม		350							
6 ก.ย. 52	ขายดักแด้	1,800								
	ซื้อปูนขาว		250							
10 ก.ย. 52	ซื้อไขไหม		350							
12 ต.ค. 52	ขายดักแด้	1,700								
15 ต.ค. 52	ซื้อไขไหม		350							
14 พ.ย. 52	ขายดักแด้	1,900								
	ซื้อไขไหม		350							
15 ธ.ค. 52	ขายดักแด้	2,000								
20 ธ.ค. 52	ขายเส้นไหม	24,000								
31 ธ.ค. 52	คิดค่าแรงงานตนเอง		3,000							
	รวม	33,100	23,800							36,000

วิธีการคิดกำไร - ขาดทุนจากการประกอบอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหมโดยขายดักแด้และเส้นไหม

การคิดกำไร — ขาดทุนจากการประกอบอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหมโดยขายดักแด้และเส้นไหม ให้นำยอดรวมรายได้เปรียบเทียบกับยอดรวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย ดังนี้

รายได้

- ขายเส้นไหมบาท
- ขายดักแด้บาท
-บาท

หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย

- ค่าเตรียมดินบาท
- ค่ากิ่งพันธุ์หม่อนบาท
- ค่าปุ๋ยบาท
- ค่าปูนขาวบาท
- ค่าวัสดุการเกษตรบาท
- ค่าใช้ไหมบาท
-บาท
- ดอกเบี้ยเงินกู้บาท
- คิดค่าแรงงานตนเองบาท
- คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยบาท
-บาท

หัก ปีจ่ายการผลิตคงเหลือบาท บาท

กำไร (ขาดทุน) จากการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมบาท

จากตัวอย่าง

เกษตรกรคิดกำไร - ขาดทุนจากการประกอบอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหมโดยขายดักแด้และเส้นไหม ได้ดังนี้

รายได้			
-	ขายเส้นไหม	24,000	บาท
-	ขายดักแด้	<u>9,100</u>	บาท
		33,100	บาท
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย			
-	ค่าเตรียมดิน	1,000	บาท
-	ค่ากิ่งพันธุ์หม่อน	1,500	บาท
-	ค่าปุ๋ยอินทรีย์	11,200	บาท
-	ค่าปูนขาว	1,550	บาท
-	ค่าวัสดุการเกษตร	300	บาท
-	ค่าใช้ไหม	1,750	บาท
-	ค่าหม้อต้มไหม	200	บาท
-	ค่าไม้และวัสดุทำเครื่องสาวไหมด้วยมือ	400	บาท
-	ดอกเบี้ยเงินกู้	2,400	บาท
-	คิดค่าแรงงานตนเอง	3,500	บาท
-	คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ย	<u>1,800</u>	บาท
		25,600	บาท
	กำไรจากการประกอบอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหม	<u>7,500</u>	บาท

หมายเหตุ การคิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ย เหมือนกับในหน้า 14 เนื่องจากเป็นการสร้างโรงเลี้ยงไหมและอุปกรณ์ในมูลค่าเท่ากัน และมีอายุการใช้งานเท่ากัน

สรุป เกษตรกรมีกำไรจากการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมโดยขายดักแด้และเส้นไหม 7,500 บาท และสามารถหากำไร — ขาดทุน จากการประกอบอาชีพนี้ในแต่ละปีได้ โดยใช้วิธีการเช่นเดียวกับตัวอย่างข้างต้น

.....